

Mottagning sexuella övergrepp Presentation Barnafrid onsdagsseminarium 15 oktober 2025



Korta fakta

- Mottagningen öppnade den 1/4 i år och består av två delar:
 - MSÖ, för patienter från 18 års ålder. Huvudsakligen en samtalsmottagning för personer som varit med om sexuella övergrepp. Fokus är på det senare skedet efter övergreppet. Akuta skeden tas i stället om hand av sjukhusens akutmottagningar.
 - MSÖ Pilen, för patienter från 13 års ålder. En lågtröskelmottagning för personer som lever i sexuell riskutsatthet. Kan också träffa patienter i akuta skeden.



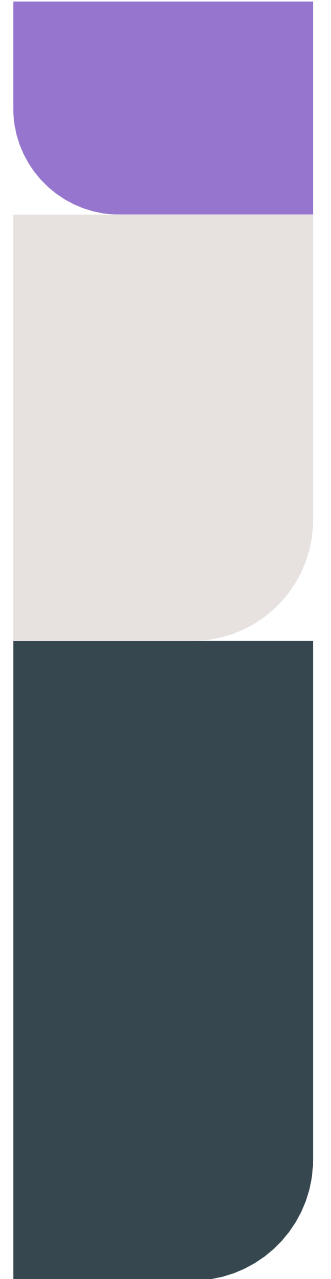
Målgrupp MSÖ

- MSÖ riktar in sig på personer som har en för komplex problematik för primärvården men som inte anses behöva specialistpsykiatrins resurser.
- Särskild kompetens att ta emot HBTQ-personer.
- Mottagningen har ett konsultativt och metodutvecklande uppdrag gentemot övrig hälso- och sjukvård.
- Den vård som ges ska kunna bestå antingen av digitala vårdmöten eller av fysiska besök.
- Vi har en större mottagning i Göteborg men även utbudspunkter i Borås och Skövde.



Personal

- På MSÖ är majoriteten av behandlarna – nio personer – psykologer eller psykoterapeuter, men vi har även en fysioterapeut , 20% gynekolog, en kurator och en psykiatriker.
- På MSÖ Pilen är samtliga behandlare barnmorskor. Man har också eller är på väg att förvärva steg I-kompetens i psykoterapi.
- Psykiatriker, gynekolog och kurator arbetar även mot Pilen.
- Möjlighet för patienter att vid behov flytta mellan mottagningarna.
- Gemensamma resurser är chef, administratör och receptionist.

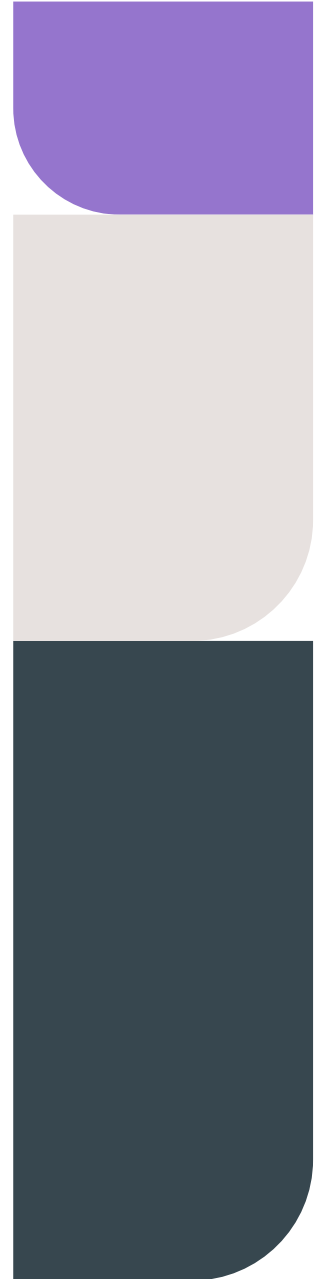


Metoder

- MSÖ arbetar med flera evidensbaserade behandlingsmetoder för PTSD, som EMDR, Prolonged Exposure, Traumafokuserad KBT. Vi använder även ISTDP, Written Exposure Therapy med mera. Behandlingarnas längd varierar.
- Vi har fysioterapeutisk behandling, och många patienter får en psykiatrisk bedömning, ibland även medicinering och sjukskrivning.
- Kuratorn har som uppgift att hjälpa till med kontakter med socialtjänst, rättsväsende och akutmottagningar.
- Därutöver har vi gruppbehandling, utifrån ett koncept som utarbetats av Ung Utsatt. Två ur personalen har tidigare arbetat där.
- Utöver ren PTSD-behandling försöker vi fånga upplevelser av skuld- och skam samt tematisera eventuella viktiga faktorer i sammanhanget kring övergreppen: destruktiva relationer, övergrepp i barndomen m.m.

Metoder

- Pilen utgår från konceptet traumamedveten omsorg. Man arbetar med psykopedagogiska interventioner, ibland med Life Span Integration. I uppdraget ingår även STI-provtagning, preventivmedelsrådgivning och -insättning samt vaccinering. Möjlighet finns till gynekologisk undersökning.
- Här är samverkan med andra samhällsinstanser särskilt viktig: socialtjänst, skola, polis, beroendevård med mera.
- Pilen deltar även i projektet En blind fläck, som är ett samverkansprojekt kring tjejer i gängkriminella miljöer.



Gruppens behov

- Det finns både i Västra Götalandsregionen och i övriga riket brister i tillgången på vård för personer som upplevt sexuella övergrepp tidigare i livet. Det finns en otydlighet kring vilken vård som finns att tillgå.
- Primärvården är som regel första instans för målgruppen och ska kunna erbjuda en första bedömning, psykosocialt stöd och ibland terapeutisk behandling. Specialistvården ska utifrån uppdrag och ansvarsfördelning omhänderta patienter med exempelvis komplexare trauma/PTSD eller smärtproblematik.
- Kompetens och färdigheter att ge ett kvalificerat omhändertagande av personer med specifika vårdbehov kopplade till sexuella övergrepp varierar dock, både på primärvårds- och specialistvårdsnivå.
- Varierande behov av behandling. För MSÖ-patienterna i allmänhet psykoterapeutisk bearbetning, ibland i kombination med andra insatser.
- För Pilen-patienterna hjälp med att komma ur den parallella, ofta snedvridna värld man lever i. Samordning av resurser. Ofta kontakt med socialtjänst.

Vad behöver stärkas?

- Parallellt med underlaget för uppstart av MSÖ gavs ett uppdrag att samordna kunskapshöjande insatser på området vård kopplad till sexuella övergrepp samt bevaka behovet av utbildning och forskning på området. Detta uppdrag hanterades av VKV (Västra Götalands Kompetenscenter för våld i nära relationer) och KSH (Kunskapscentrum för sexuell hälsa) i samarbete och resulterade i en web-utbildning.
- [Sexuella övergrepp – med fokus på hälsokonsekvenser - VKV - Kunskapscentrum om våld i nära relationer](#)
- Vi tror både att det finns behov av mer specialiserad vård och behov av att stärka den befintliga vården i form av utbildning och konsultationsmöjligheter.
- För Pilen-gruppen arbete med gränser mellan olika samhällsinstanser: vårdens olika delar, polisen och andra delar av rättsväsendet, socialtjänstens olika delar, skolan.

Varför 18-årsgräns på MSÖ?

- Vi förde inför uppstart diskussioner med företrädare från BUP, Barnahus och i vår egen styrgrupp inom Regionhälsan. Svår fråga med fördelar och nackdelar oavsett vad man väljer. Den största nackdelen är att en grupp som statistiskt är mycket utsatt inte får tillträde till mottagningen.
- Vår sammantagna bedömning, med stöd i kontakterna utåt, var ändå att:
 - det finns i dagsläget något fler insatser för den yngre gruppen (BUP, Barnahus, UMO);
 - med en yngre målgrupp behövs en bredare kompetens, t.ex. kring arbete med familjer och anhöriga;
 - åldersgruppen kan förväntas vara något mer homogen;
 - MSÖ Pilen kan möta vissa behov hos gruppen och lotsa till andra insatser. Pilen fick i samband med uppstart av MSÖ starkt utökade resurser.



VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN